

iPROCEEDS

Projekt për vënien në shënjestër të produkteve të veprës penale në Internet në Evropën Juglindore dhe Turqi

Version i 30 janarit 2017

Udhëzues i përgjithshëm për Protokollat e bashkëpunimit ndërinstitucional dhe ndërkombëtar për hetimet që përfshijnë produktet nga veprat penale online

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Përmbajtja

Udhëzues i përgjithshëm për Protokollet e bashkëpunimit ndërinstitucional dhe ndërkombëtar për hetimet që përfshijnë produktet nga veprat penale online	4
Hyrje	4
Institucionet përkatëse.....	5
Parimet	5
Bashkëpunimi ndërinstitucional	5
Bashkëpunimi gjatë hetime penale	5
Forma të përgjithshme të bashkëpunimit	6
Bashkëpunimi ndërkombëtar	6
Shtojca: Raport shpjegues	8
Hyrje	9
1.1 Qëllimi dhe historiku	9
1.3 Shkëmbimi i informacionit/kërkesës.....	9
1.4 Hetimi penal	10
1.5 Objekti/Zbatueshmëria	10
Masat	12
1.6 Masat e brendshme	12
1.7 Masa ndërkombëtare	12
Bashkëpunimi gjatë hetimeve penale	14
1.8 Hetimet paraprake.....	14
1.9 Nisja e hetimit	14
1.10 Bashkëpunimi në lidhje me shkëmbimin e informacionit	14
Shkëmbimi i inteligjencës, informacionit dhe provave	15
Grupet shumëinstitucionale	16
1.11 Ngritjen e Grupit shumë-institucional	16
1.12 Personeli i Grupit shumë-institucional	16
1.13 Vendimmarrje strategjike	17
1.14 Bashkëpunimi i teknologjive	17
1.15 Rishikimi dhe raportimi	17
1.16 Puna kërkimore.....	18
1.17 Trajnimi i përbashkët.....	18
1.18 Bashkëpunimi joformal.....	18
1.19 Pikat e kontaktit për grupet shumëinstitucionale	18
1.20 Bërja publike	19
1.21 Mbyllja e grupit shumë-institucional.....	19
1.22 Shpenzimet	19
Bashkëpunimi midis sektorit publik dhe privat	20

Bashkëpunimi ndërkombëtar	21
1.23 Ekipet e përbashkëta hetimore.....	21
1.24 Standardet ndërkombëtare	22
1.25 Vlerësimi i zbatimit të instrumenteve ndërkombëtarë.....	26
Statistikat	29
1.26 Mbledhja e statistikave.....	29
1.27 Rishikimi i statistikave	29
Rekomandime për hartimin e protokolleve	30
1.28 Udhëzime të përgjithshme	30
1.29 Ndryshime dhe shtesa të protokolleve.....	31

Udhëzues i përgjithshëm për Protokollet e bashkëpunimit ndërinstitucional dhe ndërkombëtar për hetimet që përfshijnë produktet nga veprat penale online

Hyrje

1. Hetimet e brendshme dhe ndërkombëtare që përfshijnë krimin kibernetik, provat elektronike, produktet nga veprat penale në internet dhe pastrimi i parave kalojnë nëpër institucione të ndryshme dhe, në veçanti, kërkojnë përfshirjen e njësive të krimit kibernetik, njësive të hetimit financiar, Njësive të Inteligjencës Financiare dhe shërbimeve të prokurorisë. Bashkëpunimi efektiv ndërinstitucional dhe ai ndërkombëtar për të identifikuar dhe ndjekur penalisht autorët, për të identifikuar dhe gjurmuar produktet e veprës penale online me qëllimin për t'i konfiskuar dhe për të parandaluar dhe ndjekur penalisht pastrimin e parave, është thelbësor.
2. Qëllimi i këtij dokumenti është të ndihmojë institucionet për të përmirësuar bashkëpunimin ndërinstitucional dhe ndërkombëtar dhe - nëse është e përshtatshme - ta formalizojnë këtë bashkëpunim nëpërmjet protokolleve ndërmjet tyre.
3. Baza për bashkëpunim do të jetë kuadri ligjor ekzistues, duke marrë parasysh edhe Memorandumin e Mirëkuptimit ekzistues ndërmjet institucioneve përkatëse.
4. Ndërsa njohin rëndësinë e bashkëpunimit me njëri-tjetrin, brenda përgjegjësive të tyre ligjore përkatëse dhe rëndësinë ndarjes në kohë të informacionit dhe të dhënave në hetimet penale konkrete, veçanërisht në rastet që përfshijnë krimin kibernetik, gjurmimin e produkteve të veprës penale online dhe pastrimin e parave online, institucionet duhet të identifikojnë dhe të shqyrtojnë protokollin e mundshme të bashkëpunimit për të arritur bashkëpunim efektiv, të koordinuar dhe në kohë.
5. Synimet e protokollit të brendshëm janë:
 - Të bashkojnë të gjithë institucionet përkatëse për të bashkëpunuar në mënyrë më efikase.
 - Të eliminojnë pengesat praktike të hasura gjatë hetimeve në produktet e veprës penale online.
 - Të identifikojnë më me efikasitet autorët e veprave penale, t'i ndjekin ata penalisht dhe t'i sjellin kriminelët para drejtësisë, të çojnë në sekuestrumin dhe konfiskimin e produkteve nga veprat penale online.
 - Të specifikojnë rrugët e mundshme të bashkëpunimit ndërkombëtar, në lidhje me kontrollin, sekuestrumin dhe konfiskimin e produkteve të veprave penale online dhe të identifikojnë mundësitë dhe pengesat.
6. Ekzistenca e protokolleve të brendshme priret të krijojë besim dhe bashkëpunim më të madh me partnerët ndërkombëtarë.

Institucionet përkatëse

7. Institucionet për të cilat zbatohen protokollet mund të përfshijnë, për shembull:

- Prokurorinë e Shtetit
- Ministrinë e Punëve të Brendshme - Njësinë e Krimit Kibernetik
- Ministrinë e Punëve të Brendshme - Njësinë e Hetimeve Financiare të Integruara
- Njësinë e Inteligjencës Financiare (NJIF-K).

8. Këto institucione bashkëpunojnë me njëri-tjetrin mbi bazën e roleve, përgjegjësive dhe kompetencave të përcaktuara ligjërisht. Këto institucione mund të ftojnë vëzhgues nga institucione të tjera publike që të marrin pjesë në takimet e tyre të rregullta ose operacionale, nëse ekspertiza ose njohuritë e tyre konsiderohen të përshtatshme për bashkëpunimin.

Parimet

9. Institucionet bien dakord me parimet e mëposhtme:

- Ekziston nevoja për një bashkëpunim **efektiv** ndërinstitucional dhe shkëmbimi **efikas** i informacionit është shtyllë kryesore e këtij bashkëpunimi.
- Çdo institucion merr dhe/ose kontrollon informacionin që mund të jetë i dobishëm për një hetim që përfshin produkte të veprës penale online.
- Institucionet do të aksesojnë të dhëna dhe do të ndajnë informacione në përputhje me **dispozitat ligjore** ekzistuese, përfshirë **kërkesat për mbrojtjen e të dhënave**.
- Hetimet që përfshijnë produktet e veprave penale online mund të kërkojnë përgjigje **në kohë** ndaj kërkesave të organizatave të tjera dhe të gjitha institucionet përkatëse janë të përgatitura të marrin përsipër përgjegjësi në këtë drejtim.
- Hetimet që përfshijnë veprim të përbashkët të disa institucioneve do të kërkojnë **koordinim**.
- Është me vend që proceset e bashkëpunimit të jenë sa më efikase, me qëllim që të përdoren në numrin më të madh të rasteve të përshtatshme dhe, në veçanti, që ekzistenca e këtyre proceseve të mos ta pengojë bashkëpunimin ndërinstitucional ekzistues.
- Ekziston nevoja për një **program trajnimi të përbashkët** në lidhje me krimin kibernetik, provat elektronike, hetimet financiare dhe produktet e veprave penale online.
- Ekziston nevoja për **takime të rregullta vjetore** ndërmjet institucioneve për të diskutuar, identifikuar dhe mbrojtur mënyrat për përmirësimin e bashkëpunimit.

Bashkëpunimi ndërinstitucional

Bashkëpunimi gjatë hetime penale

10. Institucionet njohin rëndësinë e bashkëpunimit dhe shkëmbimit të informacionit gjatë hetimeve penale konkrete që përfshijnë produktet e veprës penale online (me elemente të krimit kibernetik, gjurmimin e produkteve të veprës penale online dhe pastrimin e parave).

11. Institucionet do të aksesojnë të dhëna dhe do të ndajnë informacione në përputhje me dispozitat ligjore ekzistuese dhe në përputhje me kërkesat për mbrojtjen e të dhënave.

12. Institucionet do t'u përgjigjen kërkesave urgjente për informacion me marrjen e kërkesës nga një institucion tjetër lidhur me hetimin e krimit kibernetik ose hetimin e produkteve të krimit online.

Është me vend që kërkesat urgjente të shënohen si të tilla nga institucioni kërkues dhe të përfshijnë motivimin përse shënohen si urgjente.

13. Shërbimi i Prokurorisë (prokurori përgjegjës) do të shqyrtojë nevojën për të përfshirë njësitë/institucionet kur vihen në shënjestër produktet e veprës penale online.
14. Gjatë një hetimi, shërbimi i Prokurorisë (prokurori përgjegjës) do të shqyrtojë, rast pas rasti, formën e duhur të bashkëpunimit dhe kjo mund të përfshijë, për shembull, krijimin e një task force, takimet e rregullta ose forma të tjera të bashkëpunimit.
15. Hetimet që përfshijnë veprime të përbashkëta të disa institucioneve mund të kërkojnë koordinim operacional nën udhëheqjen e prokurorit, përfshirë koordinimin e veprimtarive të disa agjencive. Një njësi hetimore drejtuese do të jetë përgjegjëse për koordinimin e aktivitetit operacional, me të gjitha veprimet e kryera sipas udhëzimeve të prokurorit dhe me raportet e rregullta që i sigurohen atij.
16. Është me vend të merret në konsideratë ngritja e një platforme elektronike për shkëmbimin e informacionit midis Policisë dhe Prokurorisë.

Forma të përgjithshme të bashkëpunimit

17. Të paktën njëherë në vit duhet të organizohet një program trajnimi/seminar, ku përfaqësuesit nga secili institucion duhet të shkëmbejnë praktikën dhe përvojat më të mira në lidhje me hetimet e produkteve të veprës penale online dhe duhet të diskutojnë pyetje të hapura dhe mundësi për përmirësimin e bashkëpunimit. Ku është me vend, mund të merret në konsideratë përfshirja e vëzhguesve të sektorit publik ose sektorit privat përkatës.

Prezantimet mund të përfshijnë përshkrimin e:

- a. Rolit dhe kompetencave të institucionit të tyre kur bëhet fjalë për hetime që përfshijnë produkte të veprës penale online.
 - b. Natyrës së informacionit që zotëron ai institucion
 - c. Procesit të angazhimit me atë institucion në çështje që kërkojnë bashkëpunim.
18. Trajnimi do të organizohet, me radhë, çdo vit nga një prej institucioneve.
 19. Çdo institucion do të shqyrtojë mundësinë e integritit, në programet e tyre vjetore, të trajnimit të bashkëpunimit ndërinstytucional si objektiv të trajnimit në fushën e produkteve të veprës penale online.
 20. Do të zhvillohen takime të rregullta vjetore të drejtuesve të institucioneve ose njësisve përkatëse me qëllimin për të përmirësuar bashkëpunimin. Me vendim unanim, drejtuesit e institucioneve përkatëse mund të përcaktojnë udhëzime të mëtejshme që drejtojnë aspekte të bashkëpunimit të institucioneve të tyre.

Bashkëpunimi ndërkombëtar

21. Rritja e bashkëpunimit të institucioneve përkatëse në nivel kombëtar pasqyron, gjithashtu, edhe nevojën për bashkëpunim ndërkombëtar të koordinuar nëpërmjet shkëmbimit të informacionit dhe mbështetjes ligjore të ndërsjellë. Institucionet përkatëse duhet të identifikojnë dhe shqyrtojnë protokollet e mundshme të bashkëpunimit për të arritur bashkëpunim efektiv, të koordinuar dhe në kohë.

22. Institucionet janë të ndërgjegjshme për opsione të ndryshme për bashkëpunim ndërkombëtar bazuar në legjislacionin vendas (Ligji për bashkëpunimin ndërkombëtar në çështjet penale), përfshirë atë bazuar te reciprociteti, instrumentet ligjore ndërkombëtare në fushën e pastrimit të parave, kontrollit, sekuestrimit dhe konfiskimit të produkteve të veprave penale , krimi kibernetik dhe pastrimit të parave (Këshilli i Evropës Strasburg, Konventat e Varshavës dhe Budapestit, Konventa evropiane "Për asistencën e ndërsjellë në çështjet penale dhe protokollet shtesë") dhe marrëveshjet dypalëshe.
23. Mekanizmi kryesor për bashkëpunimin policor në polici është Njësia për Bashkëpunim Ndërkombëtar në Zbatimin e Ligjit (ILECU).
24. Bashkëpunimi midis prokurorëve bëhet përmes koordinimit të drejtpërdrejtë dhe nëpërmjet përdorimit të traktateve të mbështetjes së ndërsjellët juridike.
25. Bashkëpunimi midis gjykatave bëhet nëpërmjet kërkesave të drejtpërdrejta të dërguara pranë Ministrisë së Drejtësisë, dhe nëse është rënë dakord, të nënshkruara prej saj.
26. Bashkëpunimi midis NJIF-eve bëhet nëpërmjet përdorimit të Memorandumeve të Mirëkuptimit dypalëshe.
27. Autoriteti qendror për mbështetje ligjore të ndërsjellë është Ministria e Drejtësisë.
28. Institucionet njohin mundësitë e ndryshme të bashkëpunimit ndërkombëtar brenda përgjegjësive të tyre ligjore gjatë hetimeve penale konkrete që përfshijnë produktet e veprës penale online: me elemente të krimi kibernetik, gjurmimin e produkteve të veprës penale dhe pastrimin e parave.
29. Brenda përgjegjësisë së tyre, institucionet do të vazhdojnë t'u japin të tjerëve informacion në lidhje me natyrën dhe llojin e informacionit që mund të kërkohej ndërkombëtarisht, si dhe procesin dhe afatet kohore të përfshira.
30. Institucionet do të vazhdojnë të shqyrtojnë dhe të eksplorojnë mundësi të ndryshme për përdorimin e kanaleve të bashkëpunimit ndërkombëtar në një rast konkret në përputhje me dispozitat ligjore ekzistuese.
31. Institucionet e kuptojnë se Pika e Kontakti 24/7 për bashkëpunim ndërkombëtar në fushën e krimi kibernetik është në proces të krijimit siç parashikohet nga Strategjia e Sigurisë Kibernetike dhe Plani i Veprimtimit për 2016-2019 dhe siç parashikohet nga dispozitat e Konventës së Budapestit. Institucionet kuptojnë, gjithashtu, se mund të priten kërkesa për ruajtjen e përshpejtuar të provave elektronike nëpërmjet kësaj pike kontakti të vetme.
32. Institucionet marrin parasysh përfitimet e përdorimit të hetimeve të përbashkëta dhe ekipeve të përbashkëta hetimore në rastet ndërkufitare. Kur të krijohet grupi i punës ose ekipi i përbashkët, prokurori kryesor ose njësia kryesore duhet të përcaktojë detyrat me qëllim që të shmangët dyfishimi i kërkesave të informacionit përmes rrjeteve të ndryshme.
33. Institucionet marrin dijeni në lidhje me praktikat e mira dhe udhëzimet e lëshuara nga institucionet ndërkombëtare përkatëse, të tillë si Komiteti i Ekspertëve të Këshillit të Evropës për Funksionimin e Konventave Evropiane në lidhje me Bashkëpunimin në Çështjet Penale (PC-OC), Komiteti i Konventës së Krimi Kibernetik (T-CY), Konferenca e Palëve të Konventës së Varshavës, dhe të tjerë.
34. Institucionet informojnë njëri-tjetrin, të paktën çdo vit, për statistikën e bashkëpunimit ndërkombëtar në lidhje me produktet e veprës penale online, si dhe për praktikat më të mira dhe përvoja të tjera.

Shtojca: Raport shpjegues

Raport shpjegues

Në lidhje me

Udhëzues i përgjithshëm për Protokollet e bashkëpunimit ndërinstitucional dhe ndërkombëtar për hetimet që përfshijnë produktet nga veprat penale online

Hyrje

1.1 Qëllimi dhe historiku

Qëllimi i këtij dokumenti është të sigurojë një burim referimi për agjencitë e përfshira në hetimin dhe ndjekjen penale të krimit kibernetik dhe kontrollin, sekuestrimin dhe konfiskimin e produkteve nga veprat penale online dhe plotësimin e informacionit në udhëzuesin e përgjithshëm për Protokollin e bashkëpunimit ndërinstitucional dhe ndërkombëtar për hetimet që përfshijnë produktet nga veprat penale online

Dokumenti përmban aspekte dhe mundësi të ndryshme për bashkëpunimin ndërinstitucional dhe ndërkombëtar, si dhe disa konsiderata në lidhje me protokollin e brendshme.

Ai është projektuar të ndihmojë prokurorët, hetuesit dhe subjektet e tjera relevante për të formuar një kuadër strategjik mbi të cilin do të bazohet një shkëmbim efektiv dhe bashkëpunues i informacionit dhe grupin e hetimit gjatë punës në partneritet me agjencitë e tjera publike dhe/ose pjesë të sektorit privat për të kontrolluar, sekuestruar dhe konfiskuar produktet nga veprat penale online.

Interesi i përbashkët është t'i çojë kriminelët përpara drejtësisë dhe t'i privojë ata nga fitimi kriminal.

1.2 Shënim shpjegues

Bashkëpunimi ndërinstitucional varet nga kuadri ligjor që përcakton rolet dhe përgjegjësitë e institucioneve përkatëse, përfshirë rastet që bashkojnë aspektet e hetimit kibernetik, hetimit financiar dhe parandalimit dhe hetimit të pastrimit të parave online.

Intensiteti i bashkëpunimit ndërmjet institucioneve përkatëse mund të ndryshojë nga shkëmbimi i thjeshtë (spontan) i informacionit ose dërgimi i kërkesave për përgjigje në një institucion tjetër deri te niveli i krijimit të ekipeve më të strukturuar hetimore në nivel operacional (të udhëhequr nga njësis kryesore (policia) ose në nivel formalizuar të drejtuar nga prokurori.

Dokumentet ndërinstitucionale dhe protokollin ndërkombëtare duhet të rishikohen dhe përditësohen në intervale të rregullta, si p.sh. në mbledhjet vjetore të organizuara ndërmjet të gjitha institucioneve përkatëse të përmendura në këtë dokument.

1.3 Shkëmbimi i informacionit/kërkesës

Është kuptimi i vlerës së angazhimit ndërmjet institucioneve të ndryshme që nxit vendimin për të bashkëpunuar. Prandaj, është më vend të shqyrtohet nëse komunikimi ndërmjet institucioneve (Policisë Kriminale, NJIF-it dhe shërbimit të prokurorisë) është i centralizuar (nga pika kontakti dhe kanale komunikimi të përcaktuara - për shembull, në një memorandum mirëkuptimi) ose nëse mënyra e komunikimit duhet të t'u lihet të vendoset nga drejtuesit e njësive në institucionet përkatëse rast pas rasti. Është e mundur të ketë përfitime nga shkëmbimi i centralizuar i informacionit/kërkesave, por me fleksibilitet operacional.

Ky shkëmbimi i informacioneve/kërkesave mund të ndodhë edhe para fillimit zyrtar të hetimit penal, kështu që prokurori mund të mos jetë i angazhuar (ende) në drejtim. Nëse prokurori duhet të informohet për këtë komunikim varet nga marrëveshjet (ligjore dhe praktike).

1.4 Hetimi penal

Sipas Kodit të Procedurës Penale prokurori drejton hetimin. Ai ka kompetencën të kërkojë nga policia dhe institucionet e tjera që të kryejnë detyra të nevojshme për hetimin dhe mbledhjen e provave. Prokurori ka kompetencën ligjore për të nisur dhe drejtuar hetimet penale me mbështetje operationale nga policia mbi të cilën prokurori ka një rol drejtues dhe mbikëqyrës.

Prokurori ka kompetencën për të krijuar ekipe hetimore, të ndërtuara nga përfaqësues të institucioneve përkatëse me qëllimin e hetimit të një çështjeje konkrete.

Kushtet për krijimin e ekipeve të tilla varen nga legjislacioni dhe vendimi i prokurorit (dhe pëlqimi i drejtuesve të institucioneve përkatëse). Do të ishte e këshillueshme të përcaktohen metodat e punës, intensiteti i takimeve apo edhe zyra e përbashkët (e përkohshme). Krijimi i një plani pune është veçanërisht i rëndësishëm për të shmangur dyfishimin e detyrave, dhe sidomos për të shmangur kërkesat e shumëfishta ndërkombëtare nëpërmjet kanaleve të ndryshme të bashkëpunimit/shkëmbimit të informacionit.

Në çështjet komplekse duhet të merret parasysh edhe plani operativ (sidomos kur përfshihen disa njësi të policisë).

Mund të ishte e dobishme të përcaktoheshin udhëzime të përgjithshme (nga Prokurori i Përgjithshëm) për krijimin e një ekipi hetimi. Kjo mund të përfshijë kushte konkrete në kohën kur do të merreshin parasysh ekipet e tilla dhe mundësinë që policia t'i propozonte prokurorit krijimin e tij. Forma të tilla mund të ndikoheshin nga personeli dhe burimet financiare të disponueshme.

1.5 Objekti/Zbatueshmëria

Institucionet përkatëse përfshijnë:

- Prokurorinë e Shtetit
- Ministrinë e Punëve të Brendshme - Njësinë e Krimit Kibernetik
- Ministrinë e Punëve të Brendshme - Njësinë e Hetimeve Financiare të Integruara
- Ministrinë e Financave - Njësinë e Inteligjencës Financiare (NJIF-K)
- Ministrinë e Drejtësisë - Autoriteti qendror për bashkëpunim ndërkombëtar.

Mandati i çdo institucioni:

- Prokuroria e Shtetit ka një sërë rolesh kur përballet me krimin kibernetik dhe krime të ngjashme që prodhojnë produkte të veprës penale. Prokurorët marrin drejtimin në të gjitha hetimet penale dhe e udhëzojnë agjencinë përkatëse të zbatimit të ligjit në lidhje me detyrat që duhet të kryejnë. Hetimet në pastrimin e parave dhe krimin e organizuar kryhen nga Prokuroria Speciale. Prokurori është gjithashtu i autorizuar për të pasur ekipin e vet hetimor, të cilën mund ta kontrollojë dhe ta ngarkojë drejtpërsëdrejti me detyra. Kjo është siguri i një niveli të lartë bashkëpunimi me Oficerët e zbatimit të ligjit.
- **Ministria e Punëve të Brendshme – Njësia e Krimit Kibernetik** drejton hetimet për shkeljet penale të krimit kibernetik në përputhje me Ligjin "Për parandalimin dhe luftën kundër kibernetik", i cili është hartuar për t'u përputhur me Konventën e Budapestit për krimin kibernetik. Aktualisht, oficerët e Njësisë së Krimit Kibernetik i përqendrojnë aktivitetet e tyre hetimore në katër fusha

kryesore që lidhen me aksesin e paligjshëm në kompjutera dhe rrjete (hakimi), vepra penale me kartë krediti, imazhet e pahijshme të fëmijëve dhe ofrimin e ekspertizës mjeko-ligjore dhe ekspertizave të tjera në mbështetje të policisë dhe prokurorisë për çështjet ku teknologjia është faktor i rëndësishëm për prova të veprës penale ose që lidhen të.

- **Ministrinë e Punëve të Brendshme - Njësia e Hetimeve Financiare të Integruara** i përqendron kryesisht aktivitetet e saj në parandalimin dhe luftimin e krimeve ekonomike, hetimeve financiare dhe të korrupsionit. Njësia, në hetimet e saj, ka një rritje të konsiderueshme në përdorimin e teknologjisë dhe mbështetje mbi prova elektronike. Njësia ka një numër partneritetesh ekzistuese, të cilat mbështesin aktivitetet e saj të përditshme. Këta partnerë përfshijnë departamente të tjera qeveritare, të tilla si Doganat, Njësinë e Inteligjencës Financiare, Drejtorinë për të ardhurat Publike, Agjencinë për Punësim, si dhe biznese të sektorit privat si p.sh. institucionet financiare dhe bankat.
- **Ministria e Financave – Njësia e Inteligjencës Financiare (NJIF-K)** kompetencat e saj i mbështet nga Ligji "Për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftën kundër financimit të terrorizmit". NJIF-K është një institucion qendror kombëtar i pavarur që vepron brenda Ministrisë së Financave dhe është përgjegjëse për të kërkuar, marrë, analizuar dhe shpërndarë tek autoritetet kompetente zbulime të informacioneve që kanë të bëjnë me pastrimin e mundshëm të parave dhe financimin e terrorizmit. NJIF-K është e autorizuar të pezullojë transaksionet e dyshimta deri në 48 orë për të lejuar përfundimin e hetimeve ose për të zbatuar masa kufizuese apo masa të ngjashme gjatë sigurimit të një instrumenti tjetër ligjor, zakonisht në bashkëpunim me një prokuror.
- **Ministria e Drejtësisë** është autoriteti qendror i caktuar për asistencë juridike të ndërsjellë në çështjet penale.

Masat

1.6 Masat e brendshme

Çdo vend ka legjislacion sipas të cilit ai ndjek penalisht shkelësit dhe përmes të cilit autoritetet janë të autorizuar për të hetuar krimin (dhe kriminelët).

Praktika mund të tregojë nevojën për marrëveshje më të detajuara për bashkëpunimin ndërmjet institucioneve gjatë zbatimit të disa masave të veçanta (për shembull mjete të posaçme hetimore, urdhër ngrirjeje, ruajtje të përshpejtuar etj.). Mund të merret në konsideratë një dispozitë e veçantë të protokollit/Memorandumit të Mirëkuptimit.

Çështjet e brendshme të mëposhtme mund të kërkojnë legjislacion dhe proces të rregullt. Për pasojë, ato duhet të merren parasysh në hetimet që përfshijnë krimin kibernetik dhe hetimin lidhur me të produktet nga këto vepra penale. Prandaj, çështjet e mëposhtme duhet të zhvillohen në një mënyrë të parashikuar në legjislacionin e brendshëm:

- Lëshimi i urdhrave
- Arrestimet
- Ruajtje e përshpejtuar të të dhënave kompjuterike
- Ruajtje e përshpejtuar dhe zbulim i pjesshëm i të dhënave të trafikut
- Nxjerrja e urdhrave
- Kontrolli dhe sekuestrimi
- Grumbullimi në kohë reale i të dhënave të trafikut
- Përgjimi i të dhënave të përmbajtjes
- Të kërkojnë raportimin e transaksioneve të dyshimta
- Të kërkojnë identifikimin/zbulimin e gjurmëve të transaksionit
- Të kërkojnë mbajtjen ose zbulimin e informacionit të transaksionit
- Ndalimi i zbulimit të çdo hetimi ose investigimi të vazhdueshëm në lidhje me pastrimin e parave
- Të pezullojnë ose mbajnë përkohësisht transaksione të raportuara si transaksione të dyshimta
- Mbajtja nën sekuestro/konfiskimi i llogarive bankare dhe asetëve të tjera (valutë virtuale, etj.)
- Masa për ngrirjen e përkohshme të pasurisë, masa për konfiskimin e produkteve të veprës penale
- Mjete hetimore (akses në të dhënat e llogarisë bankare, përdorimi i SIMS).

1.7 Masa ndërkombëtare

Gjatë bashkëpunimit me partnerët ndërkombëtarë, pritshmëria e përgjithshme është se vendet do të kenë vendosur masa të mjaftueshme për të mbështetur marrëveshjet e bëra sipas konventave të Budapestit dhe Varshavës.

Në këtë pjesë janë nënvizuar masat më relevante ndërkombëtare, për të ofruar referencë në dërgimin dhe marrjen e kërkesave ndërkombëtare:

- Ruajtje e përshpejtuar e të dhënave kompjuterike të memorizuara (neni 29 i Konventës së Budapestit)
- Zbulim i përshpejtuar i të dhënave të ruajtura të trafikut (neni 30 i Konventës së Budapestit)
- Asistencë e ndërsjellë në lidhje me aksesin në të dhënat kompjuterike të memorizuara (neni 31 i Konventës së Budapestit)

- Asistencë e ndërsjellë në lidhje me a grumbullimin në kohë reale të të dhënave të trafikut (neni 33 i Konventës së Budapestit)
- Asistencë e ndërsjellë në lidhje me përgjimin e të dhënave të përmbajtjes (neni 34 i Konventës së Budapestit)
- Kërkesë për informacion në lidhje me llogaritë bankare (neni 17 i Konventës së Varshavës)
- Kërkesë për informacion në lidhje me transaksionet bankare (neni 18 i Konventës së Varshavës)
- Kërkesë për monitorimin e transaksioneve bankare (neni 19 i Konventës së Varshavës)
- Konfiskimi i instrumentaliteteve/produkteve/pasurisë së vlerës korresponduese (nenet 23 - 26 të Konventës së Varshavës):
 - Ekzekutimi i kërkesave për konfiskim
 - Si të veprohet me asetet e konfiskuara
 - Kushtet për urdhrat e konfiskimit

Kërkesat e përmendura më sipër transmetohen në mënyrën e parashikuar në konventat, neni 25 i Konventës së Budapestit, ku ka një bazë ligjore ekzistuese për bashkëpunim ose neni 27 (nëse pranohet nga pala shtetërore), ku nuk ka një bazë e tillë, dhe nenet 33 dhe 34 të Konventës së Varshavës, objekt i dispozitave të konfidencialitetit dhe kufizimit, aty ku është e me vend, dhe në mungesë të marrëveshjes ekzistuese përkatëse (neni 28 i Konventës së Budapestit dhe neni 43 i Konventës së Varshavës).

Dispozita të tjera në lidhje me bashkëpunimin ndërkombëtar janë:

- Sigurimi i informacionit spontan (neni 26 i Konventës së Budapestit dhe neni 20 i Konventës së Varshavës),
- Aksesit ndërkufitar në të dhënat kompjuterike të memorizuara objekt i lejes/ku të dhënat janë të disponueshme publikisht (neni 32 i Konventës së Budapestit). Kjo është një masë jashtë territoriale në dispozicion të hetuesve të angazhuar në hetimin e veprës penale në kompetencën e tyre territoriale të kompetencës të zbatueshme në disa rrethana të përcaktuara dhe të kufizuara,
- Krijimi i një rrjeti 24/7 POC (neni 35 i Konventës së Budapestit),
- Shkëmbimi i informacionit në mënyrë spontane ose sipas kërkesës ndërmjet NJIF-eve (neni 26 i Konventës së Varshavës),
- Bashkëpunimi midis NJIF-eve në lidhje me shtyrjen e transaksioneve të dyshimta (neni 47 i Konventës së Varshavës).

Bashkëpunimi gjatë hetimeve penale

Ngritja e një grupi shumë-institucional, një Ekip hetimor i përbashkët në rastet ndërkufitare ose ndarja e burimeve kërkon planifikim, ndarjen e informacionit, marrëveshje dhe bashkëpunim. Më poshtë paraqiten disa nga konsideratat që prokurorët, zyrtarët e lartë të policisë dhe drejtuesit e institucionit do të duhet të marrin në parasysh në mbështetje të bashkëpunimit institucional gjatë hetimeve penale.

1.8 Hetimet paraprake

- Njoftimi në fazën e hetimeve paraprake.
 - Kur kërkohet bashkëpunim nga dy ose më shumë institucione, është me vend që shenjat e hershme të llojit të mbështetjes, kohëzgjatja dhe burimet e kërkuara të diskutohen sa më shpejt të jetë e mundur.
 - Parashikimi dhe njoftimi i hershëm i mundësisë së hetimeve që kërkojnë bashkëpunim ndërmjet institucioneve do t'u krijojë mundësi drejtuesve dhe të tjerëve që të planifikojnë përgjigjen e tyre në një mënyrë të planifikuar dhe metodike.
 - Mjetet me të cilat njoftimet dhe kërkesat e hetimeve paraprake duhet të jenë konfidenciale duhet të identifikohen qartë.
 - Prokurorët dhe hetuesit e lartë mund të rishikojnë kërkesat për ngritjen e Grupit shumë-institucional ose Ekipin hetimor të përbashkët dhe të vendosin planet e nevojshme. Detajet e mëtejshme parashtrihen në dokumentin e mëposhtëm.

1.9 Nisja e hetimit

- Si duhet të jepet njoftimi?
- Në cilën fazë duhet të jepet njoftimi?
- Çfarë duhet të përfshijë njoftimi?
 - Emri i palëve
 - Gjykata, nëse ka, ku janë nisur ose duhet të nisen procedimet
 - Natyra e veprimit/procedimeve
 - Fakte të supozuara që shërbejnë si bazë për veprimin/procedimet
 - Data e parashikuar për nisjen e veprimit/procedimeve
- A ka një kërkesë për palët që ato t'i mbajnë konfidenciale njoftimet në lidhje me nisjen e hetimeve, nëse kërkohet?
- Bashkëpunimi në lidhje me masa të caktuara (shih Masat, më poshtë).

1.10 Bashkëpunimi në lidhje me shkëmbimin e informacionit

Shih më poshtë "Shkëmbimi i inteligjencës, informacionit dhe provave".

Shkëmbimi i inteligjencës, informacionit dhe provave

Agjencitë e zbatimit të ligjit, organizatat e inteligjencës dhe qeveritë njohin nevojën për të bashkëpunuar, ndarë dhe shkëmbyer informacion. Shkëmbimi efikas i inteligjencës, informacionit dhe provave kërkon proces, besim dhe siguri.

Duke marrë parasysh kërkesat e mëposhtme, prokurorët dhe agjencitë e zbatimit të ligjit do të sigurojnë një sistem që balancon kërkesat ligjore dhe konsideratat e privatësisë si dhe që identifikon saktësisht mënyrën se si mund të përdoret informacioni, inteligjenca dhe provat në proceset përkatëse.

- Parakushtet për shkëmbimin e inteligjencës, informacionit dhe provave
- Procedura për kërkimin e inteligjencës, informacionit dhe provave:
 - Si do të bëhen, pranohen dhe përpunohen nga secila palë kërkesat për informacion?
 - Cilëve persona brenda çdo agjencie do t'u dërgohen kërkesat?
- Konfidencialiteti i kërkesave
- Kufizime për konfidencialitetin e kërkesave
- Sanksionet për shkeljen e konfidencialitetit të kërkesave
- Informacioni spontan
- Afati maksimal kohor për përpunimin e kërkesave:
 - Përjashtime
 - Kërkesa urgjente
 - Asnjë përjashtim për pushime/fundjavë/orarin
- Mbrojtja e të dhënave
- Konfidencialiteti i informacionit – niveli i klasifikimit
 - Kërkesa që palëve të mos u jepet asnjë njoftim (p.sh. të mos i dërgohet njoftim mbajtësit të llogarisë bankare në lidhje me ngrirjen e llogarive bankare)
 - Masat e sigurisë që duhen zbatuar
 - Sigurimi fizik i ambienteve
 - Sigurimi i sistemeve TI
 - Sanksionet për zbulimin e informacionit të shkëmbyer
 - Përjashtime në lidhje me konfidencialitetin:
 - Aty ku zbulimi kërkohet me ligj
 - Kur ka pëlqim për zbulim informacioni
 - Udhëzime të mjaftueshme në lidhje me kërkesat e konfidencialitetit për pikat e kontaktit/personelin tjetër të përfshirë
- Shkëmbime të kushtëzuara të provave
- Integriteti i informacionit, inteligjencës dhe provave të shkëmbyera:
 - Pronësia
 - Proceset për të ruajtur integritetin/zinxhirin e ruajtjes
 - Vënia në dispozicion e zyrtarëve për të dëshmuar në gjyq në lidhje me origjinalitetin e të dhënave
- Mjetet përmes së cilave do të ndahen të dhënat elektronike (reja kompjuterike "cloud"/disqet fizike, etj.).

Grupet shumëinstitucionale

Krijimi i një grupi shumë-institucional për hetim penal mund të jetë i nevojshëm për disa arsye, të cilat përfshijnë ndarjen e burimeve, madhësinë e operacionit, kërkesën ligjore për përfshirje të ndryshme të institucionit, përshpejtimin dhe shumë nevoja të tjera.

Gjatë ngritjes së grupit shumë-institucional ka disa çështje që duhen shqyrtuar, të cilat përfshijnë lidhshimin, burimet, përgjegjësinë dhe kuadrin ligjor. Kjo paketë udhëzimesh përcakton konsiderata që duhen ndërmarrë gjatë krijimit të këtij grupi shumë-institucional dhe që duhet të rishikohen gjatë hetimit. Legjislacioni dhe direktivat vendase kanë përparësi mbi rekomandimet e paraqitura më poshtë.

1.11 Ngritjen e Grupit shumë-institucional

Gjatë ngritjes së Grupit shumë-institucional, është me vend të shqyrtohen dhe të regjistrohen për rishikim të mëvonshëm pikat e mëposhtme:

- Grupi shumë-institucional i përhershëm ose i përkohshëm:
 - Nëse është i përkohshëm, afati i grupit shumë-institucional
- Proceset e ndërmarra për identifikimin dhe planifikimin e institucioneve të përfshira
- Zhvillimi i strukturës:
 - Lidhshimi dhe qeverisja për grupin shumë-institucional
 - Planifikimi i burimeve dhe sigurimi i pikës së përbashkët të menaxhimit
 - Dispozita për ndryshime në lidhshim ose strukturë
- Nivele të Grupit shumë-institucional:
 - Format ekzistuese të praktikës dhe koordinimit
 - Lidhje virtuale midis institucioneve:
 - Pikë e përbashkët e agjencive në vendndodhje të përbashkët/bashkëpatrullimi.

1.12 Personeli i Grupit shumë-institucional

Pasi është marrë vendimi për krijimin e një Grupi shumë-institucional, rekrutimi i personelit duhet të merret parasysh dhe të përcaktohet nga drejtuesit përkatës të institucioneve të përfshira në krijimin e këtij grupi. Rekrutimi i personelit duhet të monitorohet vazhdimisht nga administrata e pikës së përbashkët. Më poshtë jepen udhëzime në lidhje me këto konsiderata:

- Caktimi i personelit nga institucionet:
 - Numri i personelit
 - Detyrat e personelit
 - Kohëzgjatja e caktimit
 - Programi i personelit
- Personeli specifik për t'u caktuar:
 - Pozicionet e bashkëpunëtorit ndër-institucional (caktimi i një individi në një institucion për të bashkëpunuar me/ndërmjet institucioneve dhe departamenteve)
 - Pozicionet e ndërlidhjes (personi i punësuar nga një institucion i caktuar për të punuar me një institucion tjetër)
 - Detajet e personelit (specialist ose profesionist i punësuar për të kryer detyra për një institucion tjetër).

1.13 Vendimmarrje strategjike

Puna efektive e një grupi shumë-institucional efikas do të mbështetet mbi lidhshmëri të qartë, vendimmarrje transparente dhe planifikim të mirë strategjik. Duke vendosur një proces strategjik vendimmarrës në fillim të një grupi të tillë, proceset bashkëpunuese duhet të jenë shumë më efektive. Më poshtë jepen disa konsiderata:

- Institucionet kryesore
- Rolet e veçanta
- Zgjedhja e juridiksionit
- Zgjedhja e forumeve
- Ndërhyrje të koordinuara:
 - Në lidhje me informacionin ekzistues/inteligjencën/informacionin
 - Në lidhje me kryerjen e arrestimeve, kontrolleve dhe sekuestrimeve
 - Në lidhje me ngrirjen e aseteve.

1.14 Bashkëpunimi i teknologjive

- Dakordësim për krijimin e një baze të dhënash informacioni në kohë reale
- Kërkesë për institucionet që të mirëmbajnë dhe përditësojnë baza të dhënash të ndërlidhura në kohë reale, për të lejuar:
 - Ndarjen në kohë reale të informacionit ndërmjet institucioneve
 - Vendimmarrjen në kohë reale ndërmjet institucioneve
 - Komunikimin në kohë reale ndërmjet institucioneve
 - Masat për mbrojtjen e të dhënave
 - Standarde të sigurisë/enkriptimit
- Akses në bazën e të dhënave të informacionit për të përdorur fazat e hetimeve paraprake dhe hetimeve.

1.15 Rishikimi dhe raportimi

Matja e arritjeve dhe zhvillimi i procedurave është një kërkesë e vazhdueshme gjatë zhvillimit të çdo procesi hetimor. Kjo bën të mundur identifikimin e praktikave më të mira, bllokimet që duhen hequr dhe rreziqet që duhen zbutur. Më poshtë janë dhënë disa konsiderata që mund të arrijnë më së mirë këtë objektivi:

Mbajtja e regjistrimeve:

- Periudha e mbajtjes së kërkuar
- Mënyra e mbajtjes
- Lloji i të dhënave që duhet të mbajnë institucionet

Llogaridhënia:

- Matja e arritjes së rezultateve afatshkurtra/afatgjata
- Mjetet me të cilat duhet të gjurmohet progresi

Takimet/raportet:

- Zhvillimi i planit orar për takimet
- Takimet vjetore dhe të jashtëzakonshme
- Njoftimi për takime
- Agjenda e takimeve

- Rezultatet e takimeve.

Rishikimet e kërkuara:

- Rishikimi i aktiviteteve të vazhdueshme të agjencive të zbatimit të ligjit
- Rishikimi i efikasitetit të koordinimit
- Aktivitetet e agjencive të zbatimit të ligjit në të ardhmen
- Rishikimi i statistikave për të identifikuar problemet e bashkëpunimit, etj.
- Analiza e rrezikut
- Rishikimi i planeve të veprimit të punës/programeve të punës të secilit institucion.

1.16 Puna kërkimore

- Shkëmbimi i informacionit në lidhje me aktivitetet e ardhshme me interes të ndërsjellë
- Ftesa e njëri-tjetrit në takimet përkatëse të ekspertëve dhe bashkëpunimi në aktivitetet kërkimore
- Shkëmbimi i informacionit për çështjet në lidhje me zbatimin e ligjit.

1.17 Trajnimi i përbashkët

Trajnimi është një metodë e ndarjes së praktikave më të mira dhe sqarimit të disa keqkuptimeve në organizata të ndryshme. Ai është një pjesë jetësore e planifikimit paraprak për grupet shumëinstitucionale. Lista e mëposhtme është një standard bazë e asaj se çfarë duhet të shqyrtojnë aktivitetet e trajnimit gjatë kryerjes së tyre:

- Ndarja e materialit ekzistues të trajnimit
- Projektimi dhe vlerësimi i aktiviteteve të trajnimit/seminareve/mjeteve/metodologjive për institucionet e ndryshme
- Zhvillimi i materialeve të trajnimit të përbashkët
- Procedurat për mbajtjen e trajnimit të përbashkët
- Ftesa e njëri-tjetrit në aktivitete trajnimi/seminare
- Shpeshësia e trajnimit
- Financimi për trajnimet e përbashkëta
- Përgjegjësia për trajnimet e përbashkëta.

1.18 Bashkëpunimi joformal

- Autorizim i mjeteve joformale/inovative të bashkëpunimit
- Eksplorimi i të gjitha procedurave ligjore/mundësive për bashkëpunim
- Vazhdimi i respektimit të rregullave të të dhënave personale, privatësisë dhe rregullave të tjera
- Shqyrtimi i atyre vlerave që gjykata mund ta shohë si bashkëpunim joformal dhe, për rrjedhojë, të përjashtojë provat.

1.19 Pikat e kontaktit për grupet shumëinstitucionale

- Caktimi i pikës së kontaktit në çdo institucion
- Mjetet nëpërmjet të cilave mund të kontaktohet pika e kontaktit
 - Çështjet urgjente
 - Çështjet jourgjente
- Pikat e kontaktit të mbuluara në mënyrë të përhershme me staf të përbërë nga individë me leje të përshtatshme të sigurisë për një standard të miratuar
- Stafi i pikës së caktuar të kontakteve të ketë autoritet të plotë për t'iu përgjigjur rasteve (nuk kërkohet asnjë autorizim tjetër).

1.20 Bërja publike

- Kufizime lidhur me dhënien e deklaratave për shtyp në lidhje me aktivitetet e grupeve shumëinstitucionale pa pëlqimin e të gjitha palëve.

1.21 Mbyllja e grupit shumë-institucional

- A mund t'i mbyllë një institucion, në mënyrë të njëanshme, grupet shumëinstitucionale?
- Në çfarë rrethanash mund të mbyllën grupet shumëinstitucionale?
- Çfarë efekti ka mbyllja te detyrimet e palëve?
- Cili është efekti që ka mbyllja te bashkëpunimi/informacioni i shkëmbyer më parë?
- Si duhet të jepet njoftimi i mbylljes?

1.22 Shpenzimet

- Kush do t'i mbulojë shpenzimet që lindin gjatë zbatimit të grupeve shumëinstitucionale?

Bashkëpunimi midis sektorit publik dhe privat

Hetimi i krimit kibernetik dhe/ose vënia në shënjestër e produkteve nga krimi online dhe pastrimi i parave kërkon një bashkëpunim të fortë dhe efikas midis sektorit publik dhe privat. Ky bashkëpunim do të bazohet mbi masat e brendshme dhe ndërkombëtare (të specifikuara diku tjetër në këtë dokument), të cilat duhet të miratohen brenda secilit vend.

Zbatimi efektiv i këtyre ligjeve dhe traktateve mbështetet mbi protokollet përkatëse dhe procedurat standarde të operimit, për të cilat bihet dakord dhe zbatohen ndërmjet sektorëve publikë dhe privatë.

Kërkesat për të mbështetur bashkëpunimin midis sektorit publik dhe privat duhet të marrin parasysh pikat e mëposhtme:

- Zhvillimin e një sistemi përmes së cilit institucioni i duhur do të marrë të dhëna nga personat e sektorit privat për të cilët ka mandat ligjor për të rregulluar/kërkuar bashkëpunim/informacion nga:
 - Caktimin e roleve bazuar mbi efikasitetin dhe mandatet ligjore
 - Të jetë i varur mbi një bazë problematikash ose rast pas rasti
- Mekanizmat me të cilët do të zhvillohet bashkëpunimi me sektorin privat
- Krijimi i grupeve të përhershme shumëinstitucionale me organe të ndryshme të sektorit privat (p.sh. CERT, ccTLD, ISP, etj.).

Suksesi i bashkëpunimit midis sektorit publik dhe privat shpesh bazohet në Memorandume Mirëkuptimi përkatëse dhe koncize. Është e rëndësishme që këto dokumente të rishikohen rregullisht dhe të përditësohen siç është e nevojshme.

Protokollet e bashkëpunimit midis sektorit publik dhe privat janë një çështje e veçantë.¹

¹ Shih Udhëzimet e Këshillit të Evropës për bashkëpunim ndërmjet agjencive të zbatimit të ligjit dhe ofruesve të shërbimeve të internetit kundër krimit kibernetik, 2008:
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802fa3ba>
I disponueshëm edhe në gjuhën shqipe:
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802fe152>

Bashkëpunimi ndërkombëtar

Kosova* nuk është palë e konventave të Këshillit të Evropës, të tilla si Konventa Evropiane "Për asistencën e ndërsjellë në çështjet penale dhe protokollet shtesë", Konventa e Budapestit për Krimin Kibernetik (ETS No.185), Konventa e Strasburgut "Për pastrimin e parave, kontrollin, sekuestrimin dhe konfiskimin e produkteve nga veprave penale" (ETS No.141), dhe Konventa e Varshavës "Për pastrimin e parave, kontrollin, sekuestrimin dhe konfiskimin e produkteve të veprave penale dhe financimin e terrorizmit" (CETS No.198). Sidoqoftë, legjislacioni përkatës i saj u hartua në përputhje me standardet ndërkombëtare. Bashkëpunimi ndërkombëtar realizohet mbi bazën e kornizave përkatëse të bashkëpunimit dypalësh ose rajonal.

Megjithëse përgjegjësitë për asistencën e ndërsjellë juridike mund të ndahen ndërmjet gjyqtarëve, prokurorëve (hartimi dhe ekzekutimi i kërkesave) dhe autoriteteve qendrore (për, ndër të tjera, përkthimi, transmetimi, marrja dhe ekzekutimi i kërkesave), është e rëndësishme, gjithashtu, njohja e kanaleve të tjera të bashkëpunimit (dhe kufizimet e tyre) në nivel të policisë. Në të gjitha çështjet, por veçanërisht në çështjet komplekse, metoda më e efektshme e mbledhjes së informacionit duhet të identifikohet nga personat e përfshirë që në fillim, me qëllim që të shmangët përdorimi i njëkohshëm i më shumë se një kanali për të njëjtat qëllime, pasi kjo mund të çojë në dyfishimin e kërkesave.

Strategjia e sigurisë kibernetike dhe plani i veprimit për 2016-2019 parashikojnë ngritjen e një pike kontakti 24/7 të përhershme për bashkëpunim ndërkombëtar në fushën e krimin kibernetik.

1.23 Ekipet e përbashkëta hetimore

Nëse afrohen për t'u bërë pjesë e një EPH-je nga shteti anëtar i Bashkimit Evropian (BE), informacion i dobishëm në lidhje me praktikën e BE-së për EPH-të disponohet në faqet e internetit të Europolit² dhe EUROJUST-it³.

Në BE, një EPH krijohet për një periudhë të përcaktuar dhe për një qëllim specifik, bazuar mbi një marrëveshje midis dy a më shumë autoriteteve kompetente në shtetet anëtare. Autoritete kompetente nga vende jashtë BE-së mund të marrin pjesë në një EPH që varet nga marrëveshja e të gjitha palëve të tjera pjesëmarrëse dhe ekzistenca e bazës së duhur ligjore ndërkombëtare.

Në përgjithësi, çdo EPH krijohet për të hetuar një çështje specifike. Në momentin që hetimi përfundon, EPH-ja mbyllet, pra nuk ka EPH të përhershme ose të vazhdueshme. Kushtet mbi të cilat operon një EPH ndryshojnë disi për secilën çështje, megjithatë, ato zakonisht bazohen mbi një marrëveshje model, bashkëngjitur Rezolutës së Këshillit të datës 26 shkurt 2010 "Për një Marrëveshje Model për ngritjen e një Ekipi të Përbashkët Hetimor (JIT-EPH)" (2010/C 70/01), e cila i nxit autoritetet kompetente të shteteve anëtare "të pajtohen me modalitetet për ekipin hetimor të përbashkët".

Megjithatë shumica e shteteve anëtare të BE-së kanë nënshkruar dhe ratifikuar konventat e Budapestit dhe Varshavës, prishmëria është që anëtarët e EPH-së të jenë në gjendje të zbatojnë dispozitat e këtyre traktateve.

Ligji "Për bashkëpunim ndërkombëtar për çështjet penale" i referohet EPH-së në nenin 98.

² <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/joint-investigation-teams>

³ <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/JITs/joint-investigation-teams/Pages/jits-framework.aspx>

Krijimi i një EPH-je

Është me vend të merren parasysh konsideratat e mëposhtme gjatë krijimit të një EPH-je:

- Njoftimi i krijimit
- Struktura/lidershipi
- Protokollet standarde të operimit
 - Procedura standarde të operimit me institucionet financiare për të siguruar që, ku është e nevojshme, rrjedhja e transfertave të parave të paligjshme të mund të vonohet deri në zbulimin e nevojshëm dhe/ose derisa të mund të përdoren instrumente të mëtejshme ligjore
 - Marrëveshje që secila nga institucionet përkatëse do të kontaktojë një përfaqësues të emëruar në institucionet partnere përkatëse për të përshpejtuar kërkesat
- Kryerja e hetimeve
 - Mbajtja e zinxhirit të ruajtjes së provave.
 - Nisja e duhur e hetimeve
 - Listë aktuale kontakti të departamenteve të Policisë në gatishmëri
 - Mbajtja e listave të përditësuara të kontaktit të institucioneve financiare nga ana e institucioneve përkatëse
- Financimi i nevojshëm (megjithëse një pjesë e financimit mund të sigurohet nga Europoli)
- Burimet dhe rekrutimi i stafit
 - Lidershipi i duhur
 - Burimet e duhura, përfshirë nivelet e kualifikuara.
 - Caktimi i duhur i roleve dhe përgjegjësi
- Marrëveshje përbashkët se në cilën fazë duhet të mbyllet EPH-ja
- Bashkëpunim pas mbylljes së EPH-së.

1.24 Standardet ndërkombëtare

Marrja parasysh e dispozitave përkatëse të Konventës së Varshavës (për hetimin financiar dhe bashkëpunimin e EPH-eve) dhe Konventën e Budapestit (për hetimin e krimit kibernetik), rekomandimet e Task Forcës së Veprimtarisë Financiare (FATF) (për hetimin e pastrimit të parave, veprës penale kryesore dhe financimit të terrorizmit) dhe instrumentet ligjore të BE-së të listuara më poshtë.

Instrumentet ligjore të BE-së

Instrumentet ligjore të BE-së zbatohen brenda Bashkimit Evropian. Mund të jetë e dobishme të kuptohen standardet, metodat dhe praktikat e instrumenteve më të rëndësishëm që vënë në shënjestër produktet e veprës penale dhe krimit kibernetik në fushat e asistencës juridike të ndërsjellë, gjatë bashkëpunimit me një shtet anëtar të BE-së.

- Direktiva 2014/42/BE "Për ngrirjen dhe konfiskimin e instrumentaliteteve dhe produkteve të veprës penale në Bashkimin Evropian";
- Vendim Kuadër 2001/500/JHA "Për pastrimin e parave, identifikimin, gjurmimin, ngrirjen, sekuestrimin dhe konfiskimin e instrumentaliteteve dhe produkteve të veprës penale";
- Vendim Kuadër 2005/212/JHA "Për pastrimin e parave produkteve që lidhen me veprën penale, instrumentaliteteve dhe pasurisë";
- Parimi i njohjes së ndërsjellë, në kontrast me asistencën e ndërsjellë, është futur brenda BE-së:
 - Vendim Kuadër 2003/577/JHA "Për ekzekutimin e urdhrave të ngrirjes"
 - Vendim Kuadër 2006/783/JHA "Për urdhrat e konfiskimit"

- Me Vendim të Këshillit 2007/845/JHA u miratuara detyrimi për të ngritur Zyrën për Rikuperimin e Aseteve (ARO)
- Direktiva 2013/40/BE "Për sulmet kundër sistemit të informacionit (24/7)
- Direktiva 2014/41/BE "Për urdhrin e hetimit evropian në çështjet penale".

Parimet e përgjithshme të zbatueshme për bashkëpunimin ndërkombëtar

- Konventa e Varshavës, neni 15
 - Palët bashkëpunojnë në mënyrë të ndërsjellë me njëra-tjetrën në shkallën më të gjerë të mundshme për qëllimet e hetimeve dhe procedimeve penale që synojnë konfiskimin e instrumentaliteteve dhe produkteve të veprës penale.
 - Palët përputhen me kërkesat për konfiskimin e objekteve specifike të pronës, që përfaqësojnë produkte të veprës penale ose instrumentalitete, si dhe për konfiskimin e produkteve të veprës penale në një kërkesë për të paguar një shumë parash që korrespondon me vlerën e produkteve të veprës penale, dhe për asistencën hetimore dhe masat e përkohshme për sa i përket e secilës formë të konfiskimit.
- Konventa e Budapestit, nenet 23 dhe 25
 - Palët i ofrojnë reciprokisht njëra-tjetrës asistencën më të gjerë të mundshme të ndërsjellë për qëllimet e hetimeve ose procedimeve për vepra penale që lidhen me sistemet kompjuterike dhe të dhënat, ose për mbledhjen e provave në formë elektronike të një vepre penale.
- FATF, Rekomandim 37
 - Vendet duhet të sigurojnë, në mënyrë konstruktive dhe efektive, shkallën më të gjerë të mundshme të asistencës së ndërsjellë juridike në lidhje me hetimet për pastrimin e parave, veprat penale kryesore dhe financimit të terrorizmit, ndjekjet penale dhe procedurat përkatëse.

Komunikimi dhe transmetimi i kërkesave

Palëve të konventave të Varshavës dhe Budapestit u kërkohet të caktojnë autoritetet qendrore që komunikojnë drejtpërdrejt me njëra-tjetrën (Konventa e Varshavës - nenet 33 dhe 34; Konventa e Budapestit - neni 25 zbatohet aty ku ekziston bazë për bashkëpunim dhe neni 27 mund të zbatohet nëse pranohet nga pala nëse nuk ka asnjë marrëveshje të tillë ekzistuese ose autoritet qendror të caktuar). Megjithatë,

- Neni 34 i Konventës së Varshavës parashikon që kërkesat urgjente mund të transmetohen drejtpërdrejtë ndërmjet autoriteteve gjyqësore, përfshirë prokurorët, me një kopje që do të dërgohet nëpërmjet autoriteteve qendrore ose përmes INTERPOL-it.
- Neni 34/5 i Konventës së Varshavës, parashikon që kërkesat joshtrënguese (d.m.th. kur ekzekutimi i një kërkesë nuk kërkon përdorimin e një mase shtrënguese) mund të transmetohet drejtpërdrejt ndërmjet autoriteteve kompetente.
- Neni 34/6 i Konventës së Varshavës parashikon mundësinë e shkëmbimit të drejtpërdrejtë të projekt-kërkesave për të lehtësuar bashkëpunimin para bërjes së një kërkesë formale.
- Nenet 29-31 të Konventës së Budapestit parashikojnë që kërkesat të trajtohen në një mënyrë të përshejtuar.
- Transmetimi nëpërmjet INTERPOL-it është i disponueshëm për të gjitha palët e Konventës së Këshillit të Evropës "Për asistencën e ndërsjellë në çështjet penale".
- Neni 27/9 parashikon një dispozitë të ngjashme (e zbatueshme nëse pranohen nga një palë dhe nëse nuk mbulohet nga një marrëveshje ekzistuese).

Masat të përkohshme

- Konventa e Varshavës, nenet 21 -22
 - Palët marrin masa të përkohshme, të tilla si ngrirja ose sekuestrimi, për të parandaluar çdo negociim, transferim ose asgjësim të pronës objekt konfiskimi dhe sigurojnë në mënyrë spontane të gjitha informacionet përkatëse për ekzekutimin e kësaj mase të përkohshme.
- Nenet 29-30 të Konventës së Budapestit parashikojnë masat e mëposhtme:
 - Ruajtje e përsheptuar të të dhënave kompjuterike
 - Zbulim i përsheptuar i të dhënave të trafikut të ruajtura
- FATF, Rekomandim 38⁴
 - Vendet duhet të kenë autoritetin për të ndërmarrë veprime të shpejta ndaj kërkesave të shteteve të huaja për të identifikuar, ngrirë, sekuestruar dhe konfiskuar pronën e pastruar, produktet nga pastrimi i parave, veprat penale kryesore dhe financimit të terrorizmit, instrumentalitetet, ose pasurinë e vlerës korresponduese.

Asistenca hetimore

- Konventa e Varshavës, nenet 16 -19
 - Palët ndihmojnë njëra-tjetrën për identifikimin dhe gjurmimin e instrumentaliteteve, produkteve të veprës penale dhe pasurive të tjera që i nënshtrohen konfiskimit, të cilat përfshijnë sigurimin e provave në lidhje me ekzistencën, vendndodhjen ose lëvizjen, natyrën, statusin ligjor ose vlerën e pronës së lartpërmendur.
 - Asistenca përfshin edhe kërkesat për informacion në lidhje me llogaritë bankare, transaksionet bankare dhe monitorimin e transaksioneve bankare)
- Nenet 31-31 të Konventës së Budapestit - Asistenca e ndërsjellë në lidhje me kompetencat hetimore:
 - Aksesimi/sekuestrimi ose sigurimi/zbulimi, në mënyrë të ngjashme, i të dhënave kompjuterike të memorizuara,
 - Asistencë e ndërsjellë në lidhje me a grumbullimin në kohë reale të të dhënave të trafikut,
 - Asistencë të ndërsjellë në lidhje me interceptimin e të dhënave të përmbajtjes
- FATF, Rekomandim 37
 - Vendet duhet të sigurojnë që të gjitha kompetencat dhe teknikat hetimore në dispozicion të autoriteteve të tyre kompetente, përfshirë ato që kanë të bëjnë me prodhimin, kontrollin dhe sekuestrimin e informacioneve, dokumenteve ose provave (përfshirë të dhënat financiare) nga institucionet financiare ose personat e tjerë dhe marrjen e deklaratave të dëshmitarëve , të jenë gjithashtu në dispozicion për t'u përdorur si përgjigje ndaj kërkesave për ALN.

Konfiskimi

- Konventa e Varshavës, nenet 23 -25
 - Palëve u kërkohet të zbatojnë një urdhër konfiskimi, ose të paraqesin kërkesën pranë autoriteteve të tyre kompetente që ka për qëllim marrjen e urdhrit të konfiskimit dhe zbatimit të tij.

⁴ Shih edhe "Shënim interpretues për Rekomandimin 38 të FATF-së.

- Kjo përfshin një kërkesë për të paguar një shumë parash që korrespondon me vlerën e produkteve të veprës penale, ose konfiskimin e objekteve të pronës (konfiskimi i vlerës ende nuk disponohet në Shqipëri, megjithatë, një ndryshim në pritje në Kodin Penal pritet ta sjell këtë në fuqi).
- Neni 23/5 parashikon ekzekutimin e një kërkesë gjyqësore për masa të barasvlershme me konfiskimin që çon në heqjen e pasurive, të nuk janë sanksione penale (konfiskimi i bazuar në mosdënim).
- Neni 25 përcakton rregullat e ndarjes së aseteve: pasuria hiqet kryesisht nga Pala ekzekutuese, përveçse kur i kërkohet t'i japë përparësi konsideratës për t'ia kthyer atë Palës kërkuese në mënyrë që ajo të kompensojë viktimat ose t'ua kthejë pronën tek pronarëve legjitimë.

- FATF, Rekomandim 38 (shih më lart).

Bashkëpunimi midis NJIF-eve

- Konventa e Buadapestit , kapitulli V, nenet 46 dhe 47
 - NJIF-et shkëmbejnë, në mënyrë spontane ose sipas kërkesës dhe në përputhje me këtë konventë ose në përputhje me memorandumet e mirëkuptimit ekzistuese ose të ardhshme të të pajtueshme me këtë Konventë, çdo informacion të aksesueshëm që mund të jetë i rëndësishëm për përpunimin ose analizën e informacionit ose, kur është me vend, me hetimin nga NJIF-i për informacionet lidhur me transaksionet financiare që kanë të bëjnë me pastrimin e parave dhe personat fizikë ose juridikë të përfshirë.
 - Është me vend që Vendet të miratojnë masa që lejojnë ndërmarrjen e një veprimi urgjent nga një NJIF, me kërkesë të një NJIF-i të huaj, për të pezulluar ose ndaluar lejen për një transaksion që po ekzekutohet (shtyrja e transaksioneve të dyshimta).
- FATF, Rekomandim 40
 - NJIF-et duhet të shkëmbejnë informacion me NJIF-et e huaja, pavarësisht nga statusi i tyre. Për këtë qëllim, NJIF-et duhet të kenë bazë ligjore të mjaftueshme për të siguruar bashkëpunim në pastrimin e parave, veprat penale kryesore dhe financimin e terrorizmit.
 - NJIF-et duhet të kenë kompetencën për të shkëmbyer: a) të gjitha informatat që mund të marrin nga subjektet raportuese, si dhe informacionet financiare, administrative dhe të zbatimit të ligjit ku ato kanë akses; dhe b) çdo informacion tjetër që kanë kompetencën për të marrë ose për ta aksesuar në nivel kombëtar, objekt i parimit të reciprocitetit.

Rrjeti 24/7

- Konventa e Buadapestit, neni 35
 - Çdo palë cakton një pikë kontakti të disponueshme në bazë 24/7, për të siguruar ofrimin e asistencës së menjëhershme për qëllimet e hetimeve ose procedimeve për vepra penale që lidhen me sistemet kompjuterike dhe të dhënat, ose për mbledhjen e provave në formë elektronike të një vepre penale.
 - Asistenca përfshin lehtësimin, ose, nëse lejohet nga legjislati i brendshëm dhe praktika, zbatimi i drejtpërdrejtë i masave të mëposhtme:
 - sigurimin e këshillave teknike,
 - ruajtjen e të dhënave në përputhje me nenet 29 dhe 30,
 - mbledhjen e provave, sigurimin e informacionit ligjor,
 - lokalizimin e të dyshuarve.

Metoda të tjera bashkëpunimi

Ngritja e EPH-ve në përputhje me instrumentet e Këshillit të Evropës dhe BE-së është diskutuar më sipër.

Grupet shumë-disiplinorë të specializuar në hetimin financiar dhe të aseteve:

- FATF, Rekomandim 30
 - Kur është e nevojshme, vendet duhet të përdorin grupet shumë-disiplinorë, të përhershme ose të përkohshme, të specializuara në hetimet financiare dhe të aseteve dhe të sigurojnë që, kur është e nevojshme, të bëhen hetime bashkëpunuese me autoritetet kompetente përkatëse të vendeve të tjera.

Informacioni spontan

- Konventa e Varshavës, neni 20 dhe Konventa e Budapestit, neni 26
 - Brenda kufijve të legjislacionit të brendshëm dhe pa kërkesë paraprake, palët mund t'i përcjellin palës tjetër informacione të marra në kuadër të hetimeve të tyre, kur e konsiderojnë se zbulimi i këtyre informacioneve mund ta ndihmojë Palën marrëse për të nisur ose kryer hetime ose procedura në lidhje me veprat penale të përcaktuara në përputhje me këtë konventë ose mund të çojnë në një kërkesë për bashkëpunim nga kjo palë sipas këtij kapitulli.

Shkëmbimi i informacionit ndërmjet jo homologëve

- FATF, Rekomandim 40 dhe shënimi interpretues që lidhet me të
 - Vendet duhet t'u lejojnë autoriteteve të tyre kompetente që të shkëmbejnë informacione indirekt me jo homologët. Shkëmbimi indirekt i informacionit i referohet informacionit të kërkuar që kalon nga autoriteti i kërkuar nëpërmjet një ose më shumë autoriteteve të brendshme ose të huaja para se të merret nga autoriteti kërkuar. Ky shkëmbim i tillë informacioni dhe përdorimi i tij mund t'i nënshtrohet autorizimit të një ose më shumë autoriteteve kompetente të vendit të kërkuar.
 - Gjithashtu vendet nxiten të lejojnë një shkëmbim të shpejtë dhe konstruktiv të informacionit direkt me jo homologët.

1.25 Vlerësimi i zbatimit të instrumenteve ndërkombëtarë

a. Vënia në shënjestër e produkteve të veprës penale

PC-OC

Komiteti i Ekspertëve të Këshillit të Evropës për Funksonimin e Konventave Evropiane në lidhje me Bashkëpunimin në Çështjet Penale (PC-OC) e fokusoi vëmendjen e tij në fushën e vënies në shënjestër të produkteve të veprës penale në vitin 2014. Përgjigjet ndaj pyetësorit PC-OC⁵ treguan,

⁵Pyetësori për përdorimin dhe efikasitetin e instrumenteve të Këshillit të Evropës në lidhje me bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën e sekuestrimit dhe konfiskimit të produkteve të veprës penale, përfshirë menaxhimin e mallrave të konfiskuara dhe ndarjen e aseteve. PC-OC Mod (2015) 06Rev4, 19.5.2016. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680666607>

ndër të tjera, se ka ndryshime në zbatimin e dispozitave të konventave të Strasburgut dhe Varshavës, që lidhen me bashkëpunimin ndërkombëtar.

MONEYVAL

Komiteti i Ekspertëve për Vlerësimin e Masave kundër Pastrimit të Parave – MONEYVAL është një organ monitorues i Këshillit të Evropës, i cili vlerëson përputhshmërinë me standardet kryesore ndërkombëtare në luftën kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit dhe efektivitetin e zbatimit të tyre, si dhe bë rekomandime për autoritetet kombëtare në lidhje me përmirësimet e nevojshme në sistemet e tyre.

Vlerësimet e ndërsjella të MONEYVAL-it po analizojnë përputhshmërinë me rekomandimet 40 të FATF⁶ dhe ndjekin praktikën dhe procedurat e përdorura nga FATF. Rekomandimet FATF janë standarde ndërkombëtare për luftimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, si dhe financimin e përhapjes së armëve të shkatërrimit në masë.

Në lidhje me bashkëpunimin ndërinstitucional, rëndësi të veçantë kanë standardet e mëposhtme FATF: për bashkëpunimin dhe koordinimin kombëtar (Rec 2), për NJIF-in (Rec 29), për përgjegjësitë e autoriteteve të zbatimit të ligjit dhe atyre hetimore (Rec 30) dhe për kompetencat e tyre (Rec 31), dhe për statistikën (Rec 33).

Rekomandimet për bashkëpunimin ndërkombëtar theksojnë, ndër të tjera, nevojën për ratifikimin dhe zbatimin e instrumenteve ndërkombëtare, përfshirë konventat e Budapestit dhe Varshavës (Rec 36), përcaktojnë kërkesat për asistencë juridike të ndërsjellë (Rec 37), ngrirjen dhe konfiskimin (Rec 38), ekstradimin (Rec 39) dhe për forma të tjera të bashkëpunimit ndërkombëtar (Rec 40).

b. Krimi kibernetik

Komiteti i Konventës së Krimit Kibernetik (T-CY) të Këshillit të Evropës po monitorin zbatimin e Konventës së Budapestit dhe zhvillimin e standardeve dhe shënimeve udhëzuese të tjera. Është e dobishme të shqyrtohet një pjesë e punës së fundit të T-CY-së që lidhet, gjithashtu, me (efikasitetin e) asistencës juridike të ndërsjellë:

- Kërkesat urgjente të T-CY-së: Vërejtje paraprake në lidhje me përgjigjet⁷
- Raporti i vlerësimit T-CY: Dispozitat e asistencës juridike të ndërsjellë të Konventës së Budapestit për krimin kibernetik⁸
- Raporti përfundimtar i Grupit të provave nga reja kompjuterike (CEG) për aksesin drejtësisë penal në provat elektronike në renë kompjuterike: Rekomandimet për t'u shqyrtuar nga T-CY⁹.

Në dhjetor 2014, T-CY miratoi një paketë rekomandimesh për ta bërë procesin e asistencës juridike të ndërsjellë (MLA), lidhur me hetimin e krimit kibernetik dhe provave elektronike, më efikas përmes përdorimit efektiv të dispozitave ekzistuese të Konventës së Budapestit dhe marrëveshjeve të tjera,

⁶ http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

⁷ T-CY(2016)13, 25.7.2016, [Kërkesa urgjente për zbulimin e menjëhershëm të të dhënave të ruajtura në një juridiksion tjetër nëpërmjet kanaleve të asistencës juridike të ndërsjellë ose përmes kërkesave të drejtpërdrejta drejtuar ofruesve të shërbimeve: Përpilimi i përgjigjeve.](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf)

⁸ T-CY(2013)17rev, 3 dhjetor 2014, <http://www.coe.int/en/web/cybercrime/t-cy-reports>.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802e726c>

⁹ T-CY (2016)5, 16 shtator 2016.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806a495e>

por edhe duke propozuar zgjidhje shtesë ¹⁰, të tilla si: palët duhet të zbatojnë plotësisht kompetencat e ruajtjes së Konventës së Budapestit (Rekomandimi 1), të monitorojnë efikasitetin e procesit të MLA-së (Rec 2), të caktojnë më shumë staf të trajnuar më mirë dhe më shumë burime për MLA (Rec 3 dhe 4) të forcojnë rolin dhe kapacitetet e pikave të kontaktit 24/7 (Rec 5), të vendosin procedura për situata emergjente (Rec 8), etj.

Gjithashtu, palët duhet të shqyrtojnë – mundësisht përmes Konventës së Budapestit – mundësinë për të lejuar zbulimin e përshpejtuar të informacionit të abonentit (Rec 19), mundësinë e urdhrave të prodhimit ndërkombëtar (Rec 20), bashkëpunimin e drejtpërdrejtë midis autoriteteve gjyqësore (Rec 21), duke adresuar praktikën e marrjes së informacionit direkt nga ofruesit e shërbimeve të huaja (Rec 22) hetime të përbashkëta dhe/ose grupe hetimore të përbashkëta midis palëve (Rec 23), duke lejuar që kërkesat të dërgohen në gjuhën angleze (Rec 24).

Në rekomandimet e saj CEG-u nxori përfundimin se asistenca juridike e ndërsjellë mbetet mjeti kryesor për marrjen e provave elektronike nga juridiksionet e huaja për përdorim në procedurat penale të brendshme. Kjo është veçanërisht e vërtetë për të dhënat e përmbajtjes. Nënvizohet, gjithashtu, se aksesit në të dhënat e abonentit është më pak ndërhyrëse dhe duhet të lehtësohet. Neni 18 i Konventës së Budapestit mund të përdoret për të kërkuar informacione të abonentit nga ISP-të shumëkombëshe që veprojnë në territorin e një shteti - është përgatitur një draft Shënim udhëzimi nr.10 për urdhrat e prodhimit për informacionet e abonentit¹¹.

CEG-ja propozoi të merrej në konsideratë hartimi i një protokollit për të adresuar disa sfida ekzistuese, të cilat do të përfshinin dispozita për asistencë juridike të ndërsjellë më efektive (si p.sh. një regjim i thjeshtuar për kërkesa për asistencë juridike të ndërsjellë për informacione të abonentit; urdhrat e prodhimit ndërkombëtar; bashkëpunim i drejtpërdrejtë midis autoriteteve gjyqësore në kërkesat për asistencë juridike të ndërsjellë, hetime të përbashkëta dhe ekipe hetimore të përbashkëta; kërkesa në gjuhën angleze, dëgjimi audio/video i dëshmitarëve, viktimave dhe ekspertëve; procedurat emergjente të MLA); dispozita që lejojnë bashkëpunimin e drejtpërdrejtë me ofruesit e shërbimeve në juridiksionet e tjera në lidhje me kërkesat për informacione të abonentit, kërkesat për ruajtje dhe kërkesat emergjente; një kudër më të qartë dhe masa më të forta për praktikën ekzistuese të aksesit ndërkufitar në të dhëna; masa mbrojtëse, përfshirë kërkesat për mbrojtjen e të dhënave.

¹⁰ Shih faqe 125 deri 127 të raportit në

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802e726c>

¹¹ Draft T-CY Shënim udhëzimi nr. 10: Urdhrat e prodhimit për informacionet e abonentit (Neni 18 e Konventës së Budapestit), të paraqitura në takimin e T-CY në nëntor 2016.

Statistikat

Statistikat zyrtare duhet të sigurojnë informacion sasior ose cilësor për të gjitha fushat kryesore të agjencive qeveritare ose organeve të tjera publike. Kjo përfshin organin e akuzës dhe agjencitë e zbatimit të ligjit.

Statistikat duhet t'u sigurojnë vendimmarrësve dhe përdoruesve të tjerë informacion që ata mund të zhvillojnë njohuritë e tyre rreth temës, të vlerësojnë performancën e agjencive dhe të identifikojnë përmirësimet e strategjive dhe sistemeve. Kjo përmirëson llogaridhënien e agjencive zyrtare ose organeve të tjera publike.

1.26 Mbledhja e statistikave

- Niveli minimal i statistikave të kërkuara në lidhje me bashkëpunimin e brendshëm dhe ndërkombëtar - për shembull: të dhëna për numrin e hetimeve financiare dhe veprave penale përkatëse, numrin dhe vlerën e urdhrave të ngrirjes, numrin dhe vlerën e urdhrave të konfiskimit, numrin dhe vlerën e konfiskimeve të ekzekutuara; numrin e hetimeve/procedimeve penale/vendimeve për pastrimin e parave; statistikat e NJIF-it; bashkëpunimi ndërkombëtar: numrin e kërkesave hyrëse dhe dalje të ndara nga nenet e konventave të Varshavës dhe Budapestit dhe dispozitat e brendshme.
- Të sigurohet që statistikat përgatiten në një metodë të tillë që ato të mund të krahasohen ndërmjet njësive të ndryshme dhe që mund të raportohet me saktësi totali vjetor.
- Të emërohet organi (njësia) për të mbledhur statistika nga institucione të ndryshme (Policia, Ministria e Punëve të Brendshme dhe Ministria e Financave), organi i akuzës, gjykatat/gjyqësori, Ministria e Drejtësisë) dhe përkushtimi i tyre për t'i dërguar këto të dhëna. Marrja parasysh e detyrimeve të ndryshme të raportimit (Këshilli i Evropës: p.sh. MONEYVAL, GRECO, OECD) ose
- Caktimi ose krijimi i një organi për të mbledhur statistika:
 - Mandati i organit
 - Kompetenca për të kërkuar informacion nga institucionet përkatëse
 - Financimi
- Zhvillimi i klasifikimeve të përbashkëta për harmonizuar punën që bëhet nga agjenci të ndryshme.

1.27 Rishikimi i statistikave

- Monitorimi i incidencës mbi bazën e statistikave të mbledhura
- Rishikimi i statistikave nga grupet shumëinstitucionale për të vlerësuar dhe rritur efikasitetin.

Rekomandime për hartimin e protokolleve

1.28 Udhëzime të përgjithshme

Më poshtë paraqiten disa udhëzime të përgjithshme për t'ju referuar kur krijohen, rishikohen dhe zbatohen protokollet e brendshme. Këto udhëzime nuk janë shteruese dhe procedurat dhe legjislacioni tjetër vendas duhet të ketë përparësi mbi rekomandimet e përgjithshme:

- Të sigurohet që kompetencat/mandatet e agjencive të ndryshme të jenë paraqitur në protokoll
- Të sigurohet që objektivat e protokollit të jenë përcaktuar qartë brenda tij
- Të sigurohet që forma e kërkesës për bashkëpunim/shkëmbim të informacionit të jetë e thjeshtë dhe jo ngatërruese, e që nuk merr shumë kohë
- Të sigurohet që agjencitë/institucionet të kenë specifikuar një pikë të vetme kontakti me autoritetin për të bashkëpunuar me agjencitë e tjera
- Të sigurohet që agjencitë që kanë kompetenca për të kryer lloje të caktuara hetimesh/mbledhje të informacionit mund ta ndajnë lehtësisht këtë informacion me agjencitë e tjera
- Të sigurohet që masat, në lidhje me të cilat do të ketë bashkëpunimin ndërinstucional sipas protokollit, të jenë përcaktuar qartë, si në lidhje me bashkëpunimin e brendshëm, ashtu dhe me atë ndërkombëtar
- Të sigurohet se ka dispozita specifike në lidhje me zhvillimin, ngritjen dhe mirëmbajtjen e bazës së të dhënave të integruara të informacionit
- Të sigurohet se janë integruar në protokoll masa të forta konfidencialiteti, sigurie dhe mbrojtje të të dhënave
- Të sigurohet se ka procedura standarde të operimit të përcaktuara qartë për grupet shumëinstitucionale.
- Të sigurohet që grupet shumëinstitucionale sipas protokollit të kenë përcaktuar strukturë lidhëse
- Të sigurohet se protokollit parashikon trajnim të përbashkët
- Të sigurohet se ekziston një mekanizëm gjithëpërfshirës llogaridhënie dhe monitorimi, përfshirë takime të rregullta, mbledhje të statistikave, etj.
- Të sigurohet se operatorët e sektorit privat të jenë nxitur për të bashkëpunuar në bazë jo formale
- Zgjidhja e mosmarrëveshjeve:
 - Të sigurohet që ekziston një procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve që janë brenda dhe jashtë fushës së zbatimit të protokollit
 - Të sigurohet se janë vendosur periudha kohore relevante për të siguruar zgjidhjen e përshtetshme të këtyre mosmarrëveshjeve
 - Të sigurohet se ekziston një mekanizëm që parandalon pengesën ndaj hetimeve në vazhdim dhe atyre të reja si rezultat i mosmarrëveshjeve midis agjencive
- Mbyllja e protokollit
 - Të sigurohet që të ketë një metodë për të revokuar ose mbyllur çdo protokoll, nëse kërkohet
 - Të vendoset një periudhë njoftimi për mbarimin e protokollit
 - Të sigurohet se efekti i mbylljes së protokollit të jetë përcaktuar qartë, përfshirë ndikimin të EPJH-të, MAG-të, hetimet dhe bashkëpunimi në vazhdim
- Afati ose periudha e protokollit
- Të identifikohet data kur protokollit hyn në fuqi
- Të specifikohet afati i protokollit
- Të sigurohet një opsion për rinovim, nëse është e nevojshme

1.29 Ndryshime dhe shtesa të protokolleve

- Të specifikohet një procedurë për bërjen e ndryshimeve
- Të identifikohet mënyra se si mund të bëhen ndryshime për protokollin e vendosur, përfshirë nivelin e konsensusit të kërkuar.